

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 300 Lei. — Șase luni 150 Lei. — Trei luni 80 Lei. — Pentru străinătate un an 600 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiunilor: un șir pe 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —

Articole nepublicate nu se inaploază.

Inființarea Patriarhatului românesc

În palatul Sfântului Sirod din capitală s'au întrunit în 4 Februar membrii Sf. Sinod sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Miron.

Ședința are o însemnătate epocală: s'a luat hotărârea înființării patriarhatului românesc.

Propunerea a fost făcută, în numele I. P. S. Sale Mitropolitului Pimen al Moldovei, care fiind bolnav, n'a putut participa la această ședință, de către I. P. S. Sa Nectarie, Mitropolitul Bucovinei.

DI AL. Lopădău, ministrul cultelor și artelor, arată care este punctul de vedere al guvernului în chestiunea aceasta și evidențiază necesitatea înființării patriarhatului românesc.

P. S. Sa Lucian, al Romanului, dă citire memoriului facultății de teologie din Cernăuți, memoriu care conchide că este un drept al bisericii românești de a fi înălțată prin înființarea patriarhiei.

I. P. S. Sa Gurle, arhiepiscop al Basarabiei, și P. S. Sa Dionisie, al Ismailului, se exprimă în același sens.

P. S. Sa Vartolomeu, al Râmnicului Nouului Severin, în calitate de referent, citește următorul act de înființare a patriarhatului român, primit cu mare entuziasm de toți cei de față:

Actul de înființare a Patriarhatului românesc

Cu vrerea lui Dumnezeu și prin puterile lui puteri, poporul român a ajuns să-și arate, în hotarele străbune întregite și în libertățile lui, maturitatea desăvârșită și puternicia națională la care s'a ridicat. Maturitatea și puternicia aceasta sânt în mâinile lui izbândi, sânt în mâinile lui podobe, sânt în mâinile lui zăcământuri de vlagă și înălțare; dar mai presus de orice, sânt drepturi și datorii, care îl leagă de astăzi înainte, în modul cel mai firesc, de trupul și de soarta națiunilor mari, adică de răspunderile și de îndatoririle acelor popoare și state care au creat și continuă să creeze progresul în civilizația întregii omeniri. Poporul român de astăzi prin urmare s'a ridicat, în vâzul lui și în vâzul omenirii, prin însuși meritul său, nu numai peste robia și neisprăviriile lui de ieri, care l-au împiedicat să-și reverse, în opera de înaintare a lumii, întreaga valoare a propriei sale ființe, dar s'a ridicat la rangul superior și demn de cooperare și de garant al acestei opere de progres general și de civilizație înfiinită.

Rangul acesta însă, întemeiat cum văzurăm pe puternicia și pe maturitatea lui de azi, impune poporului român obligația de a-și crea și de a-și însuși, toate mijloacele și instituțiile, nu numai culturale, politice și economice de ordin civil și laic, dar și pe cele bisericești prin care să-și poată pune în valoare, pentru rolul civilizator la care e chemat, sufletul, capacitățile și însușirile lui lăuntrice și să-și asigure, pentru binele comun, fructificarea trupelor și a izbândizilor sale. Ca o urmare firească deci a acestui rang și rol civilizator, poporul român își înființează de astăzi înainte, prin propria lui suveranitate, politică și bisericească, Patriarhatul pentru biserica ortodoxă română recunoscând Mitropolitului de București al țării titlul de Patriarh al României, în locul titlului de până aci de Primat al României. De astăzi înainte, în virtutea acestui act de superioară înzestrare bisericească, Mitropolitul Capitalei române, va purta ca titlu protocolar și canonic numirea de «Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Patriarh al României». La înființarea Patriarhatului acesta românesc, Biserica și statul nostru au fost de altfel îndemnate și îndreptățite, pe lângă motivele de mai sus, și de sporierea, atât ca număr, cât și ca populație ortodoxă, a Eparhiilor țării.

Din opt câte au fost până la războiul întregirii neomului, eparhiile țării s'au ridicat astăzi la 18, adică s'au sporit cu 10 avându-le între ele 5 Mitropolii și însumând cu toate la un loc o populație ortodoxă română de peste 14 milioane. Prin sporierea aceasta, România de astăzi a devenit o putere ortodoxă de mână întâi în Orientul creștin, întrecând cu mult Jugoslavia, care are totuși de mult Patriarhatul său, reînviat din nou în zilele noastre, și însemnând pentru Biserica ortodoxă cea de a toată lumea, o temelie și un braț puternic de sprijin, cum din nefericire și din cea mai nemângăiată durere pentru poporul și biserica română, nu mai pot însemna ca număr și ca poziție socială, multe din vechile, din canonicele și din altele de strălucite Patriarhate istorice ale ortodoxiei universale. Însemnătatea bisericească deci a poporului român de azi a contribuit și ea la crearea Patriarhatului românesc, tot așa după cum însemnătatea bisericească a Rusiei de dinainte de Țarul Petru cel Mare, a creat pentru Rusia de atunci Patriarhatul rusesc.

Să se știe însă că pe lângă însemnătatea de azi a bisericii românești, se cuvine să se mai țină seamă pentru crearea patriarhatului de azi și de însemnătatea

ei din trecut, adică de rolul filantropic și ocrotitor, pe care l-a jucat în susținerea Orientului creștin de sub turci, cu mijloacele bănești ale poporului român și cu mângăerile ei, cum și de rolul de apărătoare a credinții ortodoxe, în Orient, pe care biserica română și l-a îndeplinit în secolul al 17-lea împotriva protestantismului prin Sinoadele dela Suceava și dela Iași și prin lucrarea intitulată: «Mărturisirea credinții ortodoxe a Mitropolitului român Petru Movila, aprobată și folosită, după revizuirea ei de către patriarhii orientali, de toate bisericile ortodoxe». Pe baza acestor considerațiuni era firesc de sigur să se recunoască bisericii și statului român nu numai dreptul, dar chiar și datoria de a-și crea în situația lor de acum, un patriarhat românesc ca cel pe care îl înființează astăzi Sf. Sinod.

În vederea deci a maturității și a puterniciei neomului românesc, devenit astăzi prin vrerea lui Dumnezeu și prin puterile lui, liber și întregit, în vederea obligațiunii acestui popor de a-și pune în valoare, pentru progresul și civilizația omenirii, maturitatea și puternicia lui și de azi și de mâine prin toate instituțiile și mijloacele pe care le-ar crede el necesare acestui scop, pe baza mai ales a autocefaliei noastre bisericești, adică a dreptului bisericii ortodoxe române de a dispune liber de sine cum va găsi cu cale, în afara bine înțelese dogme, de morală, de cult și de canoane în legătură cu acest depozit comun și obligatoriu pentru toate bisericile popoarelor ortodoxe, Sf. Sinod al bisericii ortodoxe române, hotărăște în ședința sa de astăzi 4 Februar 1925 cu consimțirea și a onor. Guvern, înființarea patriarhatului românesc. Întâiul stăpân al colegiului episcopal românesc, având a se intitula pe viitor: «Arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al României».

Hotărârea aceasta va fi înaintată și onor. guvern, spre înădărire legală și spre sancționare de Majestatea Sa Regele Ferdinand I. al României. În același timp, ea va fi comunicată și tuturor bisericilor surori din întreaga lume ortodoxă de Răsărit, care în vederea motivelor arătate mai sus, cum și a învățăturii Sf. Apostol Pavel din Romani, unde el le zice creștinii ori că sânt dator să se arate între ei: «unul pe altul ca dragoste frățască iubind, unul pe altul cu cinste mai mare făcând» (Romani cap. XII. v. 10.) de sigur că nu vor întârzia să se bucure de această sporiere în putere și în însemnătate a surorii lor române, trimițându-i cu drag și cu grabă frățescă lor îmbrățișare și recunoaștere.

Patriarhul Miron vădit emoționat, spune că onoarea ce i se face acum nu este adresată ființei lui vremelnice, ci sfintei biserici ortodoxe românești.

Ca un semn vizibil al acestui eveniment epocal, — spune Sanctitatea Sa, — îmi exprim dorința de a vedea înfăptuite următoarele deziderate ale întregii ortodoxii din România de azi:

1. Crearea de numeroase burse pentru tinerii cari să meargă în centrele mari culturale din apus și răsărit, să studieze știința teologiei, și dintre care să se recruteze apoi statul major al bisericii și al patriarhiei românești.

2. Reorganizarea facultății de teologie din București, astfel ca să fie un centru de cultură teologică ortodoxă. Pentru aceasta propune înființarea a două noi catedre pentru literatura teologică slavă și pentru literatura teologică greacă.

3. Pe lângă patriarhia românească să se înființeze o mare academie de muzică bisericească orientală, în care să se poată studia și cultiva acest gen de muzică.

4. Ridicarea unei monumentale catedrale a neamului românesc, care să fie una din comorile de artă ale orientului european.

Raportul de drept dintre biserică și stat

de jurișconsultul consistorial IOAN PREDĂ

I.

Dacă este ca în viitor să nu se mai poată ivi conflicte și neînțelegeri între biserica noastră ortodoxă română și stat, atunci ar trebui ca acum cu ocazia unificării și a organizării bisericii, raportul de drept dintre biserică și stat să se stabilească și precizeze astfel, încât în viitor orice divergențe să fie eschise.

Atât în noul proiect de lege referitor la organizare, cât și în statutul elaborat de reprezentanța bisericii, precum și în constituția nouă se cuprind dispoziții referitoare, ba în art. 22 al noii constituții să spună expres, că raporturile dintre diferitele culte și stat se vor stabili prin lege; stabilirea aflătoare în noul proiect de lege al guvernului și în noul statut însă eu nu le pot considera de suficiente pentru liniștirea bisericii.

Proiectul guvernului nu face pomenire directă de autonomia bisericii; ci scoate mai ales la iveală dreptul superior de inspecție și control al statului asupra bisericii.

Art. 4 din proiectul guvernului, de cuprinsul că: «Biserica ortodoxă română își va reglementa, conduce și administrează prin organele sale afacerile proprii religioase, culturale, fundamentale și episcopice», garantează bisericii autonomia. Însă o autonomie restrânsă și mărginită prin suprema inspecție și controlul statului.

Biserica noastră nici nu voește să se subtraga de sub inspecția și controlul statului. Poate pretinde însă cu tot dreptul ca să se hotărască și să se știe dela început cum? și în ce măsură se va exercita acea inspecție și acel control? Ca nu cumva ele să servească între anumite împrejurări drept mijloace de a împiedeca pe biserică în desvoltarea activității sale, sau drept pretext pentru guvern de a se ingera în cauzele și treburile bisericești.

Noi ardelenii am pîșit de acestea destule sub guvernul unguresc; de aceea am

dori ca chiar și posibilitatea de a se repeți astfel de cazuri, în statul român, să se excludă.

Căci înzadar se zice, că biserica își va reglementa, conduce și administrează prin organele sale proprii afacerile sale când dreptul de inspecție sau control deschide organului statului ușița de a se ingera în sfera de activitate a organelor bisericești și chiar de a altera activitatea acestora. — Mai ales după ce în art. 4 din proiectul guvernului, s'a lăsat afară cuvântul «independent» cuprins în punctul 1 al dispozițiilor generale din stat. org. șagunian, — de unde e luat art. 4 — și astfel se poate presupune că art. 4 intenționat n'a voit să zică că organele bisericești lucrează independent.

Dar să luăm și alt caz și mai eclatant: Sf. Sinod judecă în întregul art. 16 al proiectului de lege și art. 5 pct. 1) din Statut, însuși membrii săi, mitropoliți, episcopi și arhieri vicari, pentru abaterile bisericești. Cine poate garanta că câtă vreme îi stă guvernului la dispoziție dreptul nelimitat de inspecție și control, nu vom vedea și în viitor pe prelații noștri țărâți înaintea forurilor profane, — mulțumită acestui drept?

Cine poate garanta că funcționarii de stat mai zeloși, nu vor întrebuința dreptul de inspecție și control al statului, ca să oprească pe popa într-o împlinirea funcțiilor sale, sau să-i prescrie el cum să le îndeplinească!

Astfel deci, precizări nu strică; ba se impun!

O falsă Cassandra

(Urmare din Nr. 9 și sfârșit).

Recunoaștem, că în împrejurările de azi, după morala fabulei Toporul și Pădurea, primejdia politicianismului e mai mare, căci ea nu vine numai dela factori externi, ci dela însuși membrii bisericii și, cum prin Statutul organic, cu sistemul său constituțional, elementului laic i se asigură rol preponderant în conducerea afacerilor bisericești, firește, astăzi când credințioșii bisericii au parte mai activă la viața politică, sînt divizați în partide, ei vor căuta să aducă patimile politice și în organizația bisericească. De aici însă nu urmează abandonarea principilor, pe care e așezat Statutul organic. Căci — ertele-n-se comparația, — cu acest fel de argumentare morarului și-a dat foc la moară, ca să scape de șoareci. Noi nu vrem să facem ca morarul nebun. Statutul organic nu e ceva perfect, rigid și neschimbabil; însă frumusețea lui arhitectonică și soliditatea construcției nu i se poate contesta. Și noi așteptăm dela cei care mai perspicacitatea necesară, pentru ca patimile politice să aibă cât mai puțină ședere în viața bisericească prin noua legiuire. Lucrul de căpetenie însă, pe care par. Moșoia și cel împreună cu dănsul par a-l scăpa din vedere, este autonomia bisericească asigurată prin Statutul organic, autonomie, de care noi sîntem geloși, și pe care tocmai în urma recentelor experiențe înținem să o știm asigurată deplin și în statul român. Acesta este motivul, credem noi, pentru care membrii ardeleni al constituanței bisericești în morții la statului organic și superioritatea lui față de toate celelalte organizații atât ca principii fundamentale, cât și ca încheiere și au îndemnat pe toți membrii constituanței să-l primească de proiect pentru o nouă legiferare unitară.

Dar, ne spune par. Moșoia — statutul organic este prea expus influenței politicianismului. Va fi; însă Sf. Sa se complăce în mociră acestui politicianism, pe care, numai de dragul de a se hărțui, câte odată îl detestă, altădată îl cere și-l slăvește. Când Venerabilul Consistor din Sibiu slăruie, ca ajutorul dela stat (congrua) să se distribuie ca și până acum prin autoritatea bisericească, nu numai ca chestiune de demnitate și autonomie, ci tocmai ca să scutească pe preot de șicanele percepătorului politician, par. Moșoia protestează...

Sf. Sa detestă politicianismul, dar pe par. arhimandrit mitrofor Dionisie, cu al cărui articol crede, că a desființat statutul organic, n-l laudă ca pe un bărbat, «pe care fețele înalte bisericești nu l-au prea iubit dar s'a bucurat de o deosebită apreciere din partea oamenilor politici». Și e caracteristic, că și par. Dionisie tot pe tema politicianismului atacă statutul organic.

Noi înținem la statutul organic, fiind că îl considerăm ca un bun fort împotriva politicianismului, ce ne ar ataca din afară, și cu unele îndreptări făcute în spiritul proiectului șagunian, chiar și atunci când ne-ar ataca dinlăuntrul organizației bisericești; par. Moșoia îl denunță ca pe o pepinieră de politicianism, ce trebuie înlăturată, și pretinde ca biserica întreagă să primească organizația din vechiul regat, imună de politicianism.

Nu vom contesta gloriosul trecut al bisericii din vechiul regat, nici meritele ei pentru ortodoxie și românism, și primim cu admirație la pleiada de bărbăți aleși, pe cari i-a dat această biserică. Dar, toată lumea știe, însuși ierarhii bisericii o spun și vedem și noi cu ochii, că biserica din vechiul regat, cu organizația ei actuală, e prizoniera politicianismului. Arhieriile se aleg de partidul politic, care e la cârmă, deci sînt legați de el, și nu odată au căzut împreună cu el; protopopii cad împreună cu guvernul, (nu de mult am citit în «Neamul Românesc» 2 cazuri tipice, întâmplate, pare-mi-se, în Moldova, unde 2 preoți au fost permutați pe cale disciplinară, sub presiunea puterilor locale), biserica nu poate administra nici o avere, nici pe cea agonisită de ea, astfel și biserica, și preotul sînt la discreția politicianismului.

Arhieriile depozitarii credinței nu au nici un amestec în conducerea seminarilor, în propunerea învătămăntului religios, începând cu școala primară pînă la universitate, unde licențiații în teologie trebuiau să asculte lecții de pedagogie dela profesori atei. (Vezi rev. Crucea Nr. 7 din 1 Iulie 1923, articolul par. Gaia Galaction). Am putea continua cu înșirarea de exemple dureroase, dar ne oprim aici.

Înzadar ne vîntură par. Moșoia pe dina-
intea ochilor gogorîta politicianismului, căci avertismentul său nu poate avea alt înțeles, decît pe cel dela Ev. Luca Cap. 16, v. 27, 28 («Rogule dar, părinte, ca să-l trimiți pe dănsul în casa tatălui meu, că am 5 frați, să le mărturisesc lor, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă»).

Dar cea mai fenomenală acuză, ce se aduce statutului organic, este că «nu e nici al lui Șaguna, nici ortodox, nici canonic, fiind o operă protestantă, adevărat eretică» (V. Crucea Nr. 14—15, pg. 3). În statutul organic se renunță la principiul ierarhic bisericesc, la autoritatea episcopală preoțească și diaconescă și se întronizează cultul nepriceperii. Fiindcă st. o. e făcut de unguri. În locul acestuia par. Moșoia ne laudă organizația canonică și dogmatică a bisericii din vechiul regat și din celelalte provincii, așezată de sfinții apostoli și sf. adunați în soboare apostolice după învățătura și poruncile Mântuitorului.

Așa spune par. Moșoia, (pg. 13 din Nr. 14—15 «Crucea» a. 1924)

Trec peste ridicolul și tonul pădureț — în ce ne privește — al acestor afirmațiuni, nici nu vom căuta în aceste fugitive rînduri, cu canoanele în mână, să dovedesc canonicitatea statutului organic. Constat numai, că dîcă acuzele Sf. Sale ar fi adevărate, nu numai noi ardeleni, de 50 de ani încoace, sîntem cu toții eretici, ci eretici sînt toți membrii constituanței bisericești cari fără constrîngerea de oportunitate politică impusă lui Șaguna, au acceptat de bună voie statutul organic ca bază de discuție pentru noua legiuire bisericească și împreună cu dănsii înțeleg biserica ortodoxă românească. Eată la ce consecințe ajungem cînd ne lăsam stăpîniți de patimă orădă. Dar întorcînd moela am putea și noi — în ordine cronologică — aduce aminte părintelui Moșoia, mai întâi apologia făcută bisericii din Ardeal de Scarlat Rosetti în ședința senatului din 5 Februar 1865 printr-un discurs celebru în care zice, că biserica română a fraților noștri de peste Carpați strălucște de ortodoxie, apoi anatemă episcopului de Roman Gherasim Sahin exprimată în 1909 asupra tuturor membrilor Sîntului Sinod pentru necanonicitatea Consistorului superior bisericesc; atît de scump Sîntului Sale; alegerea episcopilor prin Marele Colegiu încă ar putea fi criticată din punct de vedere canonic, căci deputații și sena-

torii cari aleg pe chiria hi, chiar dacă sânt ortodocși, dar sânt trimiși în camere, destul, prin voturi eterodoxe, și astfel la alegerea episcopilor participă, indirect și eterodoxi, eretici și păgâni, și în sfârșit de sub imperiul statului organic «eretic» și stăpânit de «cultul nepriceput» au fost chemați la strălucite scaune de arhierie în «organizațiunea canonică și dogmatică din vechiul regat» 1 episcop — viitorul patriarh român — și 3 distinși proloiere.

Acestea, și încă multe altele. Noi nu o facem însă, fiindcă nu voim să sămănăm duhul vrajbei între frați. Ziditorii unei biserici, cum sântem generația actuală, trebuie să ne întâlnim în duhul dragostei și al îngăduinței, singurul mijloc de a ne putea înțelege și a zidi mărețul Sion românesc. Altfel, cu trufia în inimă, ajungem în nedorită situație a celor ce au încercat să înalte turnul babilonic. Și n'au putut.

De încheiere:

În ce privește organizarea bisericii, nu-și dau seamă dectatorii statului organic, că noi nu din amor propriu, regionalist, apărăm forma constituțională și prezența elementului laic în conducerea afacerilor bisericești, ci fiindcă le socotim ca două fermente de viață mai intensivă pentru organismul bisericesc, pe care le aflăm încă în biserica primitivă creștină. Nu ar fi și pentru noi mai comod să susținem, ca în înțelesul canoanelor sacerdotului singur are dreptul de dispunere în biserică?

Vedem însă, că duhul vremii nu mai e potrivit pentru cărmuire absolutistă. Biserica nu o formăm numai noi, clerul, ci împreună cu poporul credincios. Și decât să lăsăm, ca elementul laic să se instrăineze de biserică, și să ne stăpânească din afară de organizația bisericească, ca guvern și partide politice, nu e mai cumină să-l atragem în organizația aceasta și împreună să ne chibzuim asupra progresului religios, moral și material al bisericii? Par. Boroianu arată într-un judicious articol din «Crucea» Nr. 12—13 a. 1924 că biserica trebuie să-și refacă mijloacele materiale. Această refacere însă nu e posibilă fără a da bisericii o constituție cu participarea la conducere a mirenilor, păstrându-se, firește, ierarhiile conducerea, pe care au și avut-o în realitate în biserica din Ardeal, toți preoții vrednici dela paroh până la mitropolit, chiar și dacă statul organic în unele mădulare bisericești a dat putere prea mare laicilor.

Eu am vorbit cu mai mulți preoți din vechiul regat, cunosători ai organizației bisericești din A-deal. Se plâneau de izolare, în care trăiesc față de parohieni din cauza absenței unor forme constituționale în parohie.

Dar mi se pare că se exagerează importanța organizației externe, a croiturii hainei, cu care se îmbracă biserica. O bună organizație poate ajuta ca viața religioasă să se desvolte în bune condiții, nu poate însă nici creia, nici stânge această viață. Epoca de aur a creștinismului nu coincide cu instituirea formelor, a canoanelor, ci cu epoca celor mai mari persecuțiuni. Altul este izvorul renașterii religioase.

Să strălucască tronurile arhieriei, ca niște faruri luminoase, prin focul sacru al științei și însoțirilor apostolice, să aprindă inimile preoților pentru vestirea evangheliei lui Hristos în poporul credincios cu fapta și cu cuvântul, și atunci se vor găsi ușor cadrele în care să se așeze acest organism plin de viață și putere.

Prot. Emilian Stoica.

Fuziunea. Un comunicat, dat de comitetul executiv al partidului național român, și o moțiune în acelaș senz dată de comitetul executiv central al partidului naționalist al poporului, hotărăște, sub rezerva ratificării congresului, fuziunea acestor partide sub președinția dlui N. Iorga. Partidul fuzionat se va numi *partidul național*.

Congresele celor două partide fuzionate se întrunesc Duminecă, în 22 Februar 1925, cu singurul scop de ratificare a fuziunii, după care se va convoca un nou congres, unde se va stabili definitivă organizare a noului partid.

Fie ca puterile unite ale acestui partid să ducă destinele țării pe calea progresului cultural și a păcii între toți cetățenii ei.

Ședințele Sf. Sinod

În a doua ședință, ținută Joi, o comisiune compusă din episcopi: Vartolomeu al Râmnicului și Noului Severin, mitropolitul Nectarie al Bucovinei și episcopul Lucian al Romanului, a fost delegată de Sf. Sinod să redacteze actul prin care să se facă cunoscut tuturor bisericilor ortodoxe înființarea patriarhatului român.

Sinodul a luat în discuțiune chestiunea expulșării patriarhului ecumenic Constantin din Constantinopol.

S'a hotărât, ca prin intermediul guvernului, să se trimită o adresă-protest guvernului din Angora, cerându-i la termeni amicali, să se specifice importanța pe care patriarhul ecumenic o are pentru întreaga lume ortodoxă și să se ceară renunțarea la actul expulșării.

În acelaș timp s'a decis să se trimită și o telegramă de simpatie către patriarhul Constantin, aflat acum la Salonic.

Protestul Sf. Sinod este următorul:

«Sf. Sinod al bisericilor ortodoxe din regatul României a luat cu adânc regret cunoștință, în ședința sa dela 5 Februar 1925, despre stîrbirea ce s'a adus prestigiului Sf. Patriarhiei ortodoxe ecumenice a Constantinopolului, prin expulzarea Sanctității Sale noului patriarh Constantin.

Considerând, că Patriarhia Constantinopolului reprezintă centrul spiritual al întregii biserici creștine ortodoxe de pretutindenea și că tronul patriarhial ecumenic are merite neperitoare pentru întreg creștinismul, biserica ortodoxă română și milioanele ei de credincioși, au simțit o mare consternație în sufletul lor de pe urma celor întâmplate cu înalt Prea Sfințitul titular al tronului patriarhal.

De aceea, în numele milioanele de credincioși români, Sf. Sinod român protestează în contra unei asemenea intoleranțe, care nu se poate admite în veacul al XX-lea și roagă înaltul nostru guvern, ca în baza relațiilor de prietenie cu guvernul republicii turcești să intervină pentru găsirea mijloacelor pașnice și umanitare pentru a se da satisfacție conștiinței jignite nu numai a patriarhului expulzat, ci și a credincioșilor ortodocși din România care sânt sufletește legați de centrul spiritual al ortodocsismului dela Constantinopol.

Telegrama Sf. Sinod către Sanctitatea Sa Patriarhul Constantin al Constantinopolului este următoarea:

«Sf. Sinod al bisericilor ortodoxe din regatul României a luat cu adânc regret cunoștință, în ședința sa dela 5 Februar 1925, despre stîrbirea ce s'a adus prestigiului Sf. Patriarhiei ecumenice a Constantinopolului prin expulzarea neumană a Sanctității Voastre dela reședință, care de atâtea veacuri a strălucit ca un far de lumină a întregului creștinism.

Milioanele de credincioși români care se simt strâns legați sufletește cu tronul patriarhal al Constantinopolului, ca centrul spiritual al întregii ortodoxii, au fost adânc consternați de cele ce vi s'au întâmplat. De aceea a ridicat protest la înaltul guvern al României, rugându-l a interveni, pentru a se da Patriarhului și drept credincioșilor săi români cuvenita satisfacție și a se aplană pașnic conflictul ivit.

Ear pe Sanctitatea Voastră, Sf. Sinod român și întreaga țară vă asigură de frățescă sa dragoste și simpatie, de respectul și iubirea milioanele săi de români, rugând pe Dumnezeu a Vă mângâia și întări în suferințele ce le aveți.

Sf. Sinod a ținut Vineri ultima ședință din sesiunea actuală.

Sanctitatea Sa Patriarhul nostru Miron a donat suma de 300 mii lei pentru a se clădi o mănăstire în satul său natal, Toplița Română.

S'a luat în discuție chestiunea proiectului de organizare a bisericii.

Di ministru Lapadatu a făcut o expunere a modificărilor din proiectul de lege cu privire la această reorganizare.

S'a discutat apoi chestiunea învățământului teologic, a instanțelor de judecată a preoților și chestiunea sărbătorilor oficiale, a diferitelor evenimente naționale și dinastice.

Di ministru Lapadatu a citit apoi decretul de încheiere a lucrărilor Sinodului.

Sanctitatea Sa Patriarhul Miron, a adus mulțumiri membrilor Sinodului pentru munca depusă, făcând apel la unirea tuturor în ce privește votarea legii de reorganizare a bisericii și a patriarhatului.

Creștături

I.

Ziarul «Cuvântul» a publicat știrea, că Papa, în schimbul avantajelor pentru catolicii din Rusia, sprijinește Sovietele în chestia Basarabiei.

Atât i-a trebuit «Cuvântului».

Neopapistășii noștri de pe Târnave, ca mușcați de șarpe, în articole chilometrice caută să spele harapul.

Pe cine-l mai poate surprinde aceasta? Când știut lucru este, că dânsii au găsit scuze pentru Sf. Părinte și atunci când înfipsește cuțitul până în preșele în plămâni diecezel gr-cat. a Orășii-Mari, înființând Hujdudorogul.

«Sfinte Părinte», de ce nu te înduri să trimiți vreo pîlărie de cardinal la — Blaj.

II.

Din cuvântarea canonicului I. Popa cu ocazia instalării sale de prepozit: (Unirea Nr. 4).

«Biserica ortodoxă română printr-o interpretare greșită și abuzivă a textului constituției țării ajunsă a se considera ca biserica de stat în multe cazuri cu sprijinul chiar al autorității publice, îndreptă asupra noastră atacuri, cari pe zi ce merge sânt tot mai temerare, tot mai nesocotite, tot mai brutale: drept rămășițe anahronice ale urei și fanatismului orb fanariot și rușinea veacului nostru».

Fii bun, Reverendissime, și spune-ne cum ai ajuns în posesiunea bisericilor noastre, sau cel puțin a celei din Făgăraș, ridicată de Constantin Brâncoveanu, a cărei istorie trebuie s'o cunoști mai bine, fiindcă ai servit mai mulți ani într'însa.

III.

Unirea luând notă despre răposarea P. S. Sale Episcopului Ioan al Aradului, scrie:

«S'a stins la adânci bătrânețe episcopul ortodox Ioan Papp dela Arad, singurul dintre episcopi ortodocși al Aradului, cari nu seconda ideile de învârbire confesională preconizate de mitropolia dela Sibiu. De aceea s'a vorbit în timpul din urmă, că va fi trecut de episcop militar, pentru a face loc la Arad catolicii «Cihuandă» mai răboșnici».

A fost deajuns să se pomenească în presă numele Ioan Pap ca episcop militar (era vorba de fostul preot militar în armata austro-ungară) ca venerabili clarissimi să se nălimiștească. De ce te temi, nu scapi.

În nr. 2 al «Unirii» cetim următoarea bazaconie:

«Streinii au reușit să divizeze neamul românesc în două, împiedecând trecerea tuturor Românilor la unirea cu Roma».

O perversitate mai mare a adevărului, ca aserțiunea de mai sus, nu a mai eșit din tipar. Adevărat iezuitism neopapistășesc!

Un flu de dorobanț.

Familie jilitoare E. Hodoș și văd. Cristina Secula, cu copiii, nepoții și stră-nepoții, aduc pe această cale vii mulțumiri tuturor cari au luat parte la marea lor durere, pricinuită prin pierderea neuitatei lor mame, soacre, bunici și străbunici,

văd. Iudita Secula n. Truța

decedată în 20 Ianuar 1925 în Oradea-mare.

Tuturor acelor, cari din incidentul trecerii la cele veșnice a iubitei noastre

Otilia Comșa născ. Cioranu

au ținut să ia parte la nemărginita durere ce am îndurat, consolându-ne sau participând la înmormântare, le exprimă adânc simțită mulțumită:

Jalinca Familie D. Comșa.

Mai sânt câteva exemplare din
Calendarul Bunului Creștin
pe anul 1925

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHI-DIECEZANĂ în SIBIU**, și la alte librării. — La cererile prin **MANDAT POSTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandat.

INFORMAȚIUNI

Parastas. În 9 Februar a. c. s'a oficiat în biserica noastră catolică, prin prototerele Matei Voileanu, Dr. Aurel Crăciunescu, Emilian Cioran și diaconul I. Evniu parastas pentru odihna sufletului fecerului întru aducere-aminte, marele mecenat al nesmului *Emanoil Cozda*.

Distincții. Pentru merite dobândite prin organizarea serbirii centenare Avram Iancu au mai fost decorați cu ordinul «Steaua României» dnii: D. I. Beu, Dr. Oh. Preda și Dr. Silviu Dragomir în grad de comandanți; I. Banciu, Dr. Horia P. Petrescu, A. Popescu, Oh. Poponea, în grad de ofițeri; N. Băilă, I. Neagoe și C. Simțion în grad de cavaleri.

Pentru biserică. Comitetul parohial al bisericii ortodoxe din Baia-de-Criș a organizat în Ianuar a. c. o petrecere costumată, la carei venit a fost destinat fondului clădirii unei biserici ortodoxe în localitate. Profitul net al petrecerii este de 2200 Lei. Comisia agrară județeană hotărâse exproprierea unui loc potrivit pentru clădirea bisericii noastre; — e regretabil însă, când comisia agrară centrală din capitală n'a aprobat această hotărâre.

Marile premii naționale pentru proză, pentru poezie și pentru istorie literară, fiecare de câte 100.000 lei, se vor decerne în prima jumătate a lunii Iunie. Comisiunea, care va acorda aceste premii, se compune din: un delegat al Academiei Române, un delegat al Societății Scriitorilor și cei doi președinți de până acum, dnii Octavian Goga și Mihai Sadoveanu.

Caz de moarte. Din Lugoj primim dureroasă știre, că unul dintre cei mai capabili ofițeri ai armatei noastre, colonelul *Petru Jucu*, a răposat în 3 Februar a. c. Răposatul în Domnul în timpul din urmă fusese comandantul regimentului de obuziere din Tecuci. Venise pe sfintele sărbători la Lugoj, în locul său natal, pentru a-și cerceta pe sora și pe nepoata Otília, măritată după dl profesor Simonescu. În urma unui morbo grav în mijlocul familiei sale și-a dat nobilul suflet. Defunctul era soldat din tâmpi până în creștet. A servit în armata austro-ungară, iar după prăbușirea ei a fost primul care a cerut primirea sa în viteză armată română. În timpurile grele, de tristă aducere-aminte, nici odată nu și-a uitat de originea sa, din contră era mândru că este român și încă bănușă, baș din Lugoj. Se stinge în cea mai frumoasă etate, lăsând regrete generale atât în mijlocul camarazilor săi, cari au știut să-l prețuiască, cât și în întregul Banat și Ardeal, unde era cunoscut, stimat și iubit de toți trupașii poporului nostru. Odihnească în pace!

Dăruire. Părintele protoereu, maior Ion Dăncilă, dela comandamentul corpului 7 de armată, a donat ministerului de război 1000 exemplare din lucrarea sa «Om și caracter», pentru a fi împărțite trupelor din Basarabia.

Preoții învățători. Consistorul evanghelic săsesc din Sibiu a hotărât ca în comunele sale unde numărul elevilor e sub 50 și întreținerea învățătorului nu se poate face decât cu jefte prea mici, postul învățătoresc să nu mai fie înțregit dacă devine vacant, iar preotul să fie obligat a face și serviciul de învățător.

Ce sânt ebreiști? În Budapesta s'a ținut de curând un mare banchet al ebreiștilor, cari la acest prilej au amenințat pe deputații stăruitori ai abrogării legii despre *numerus clausus*. Unul dintre deputații amenințați a declarat în parlament, că ebreiștii nu sânt unguri, ci 90 la sută sânt șvabi și slovaci renegați.

Retragerea monedelor de hârtie a 1 și 2 lei. Ministerul de finanțe a luat hotărârea definitivă ca monedele de 1 și 2 lei să fie retrase de pe piață în ziua de 1 April 1925. Casele publice vor primi aceste monede până la data de mai sus. Dela 1 April monedele nu vor mai avea curs liberator nici pentru stat și nici pentru particulari.

ȘTIRI LOCALE

Predici în catedrală. După cum știu și cetitorii noștri, în Catedrala noastră s'a predicat regulat în duminici și sărbători. Până la apariția acestor rânduri în decursul lunilor Ianuar și Februar a. c. în catedrala noastră au predicat următorii: La anul nou; asesorul consistorial *Dr. Ioan Stroia*. Duminică în 4 Ianuar: protoiereul

militar *I. Dăncilă*. Miercuri 7 Ianuar Sob. Sf. Ioan Botezătorul; profesorul seminarial *Dr. Cr. Cristescu*. Duminică 11 Ianuar; protoiereul militar *I. Dăncilă*. Duminică 18 Ianuar; Protopopul *E. Cloran*. Sâmbătă 24 Ianuar, unirea principatelor: Proct. *I. Dăncilă*. Duminică 1 Februar prof. seminarial *Dr. Cr. Cristescu*. Duminică 8 Februar: Protoiereul militar *I. Dăncilă*.

Pentru ucenici: Duminică 1 Februar, Protoiereul militar *I. Dăncilă*. Duminică 8 Februar Protopopul *E. Cloran*. (Acestea predici se țin la vecherie).

Teatru. Compania dramatică a dlui director M. W. Lenz va reprezenta următoarele piese: Marți în 10 Februar, *Vai de cine minte*, Miercuri în 11 l. c., *Unul pentru altul*, Joi în 12 l. c. *Heidelbergul de altădată*, Vineri în 13 l. c. *Elga* de G. Hauptmann. Începutul la ora 8 seara. Toate reprezentațiile de până acum au fost bine cercetate.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Calvarul din 1916—1919. Primim: Onorate Părinte! Am pus sub tipar cartea despre «Contribuția preoților române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului», care cuprinde calvarul acestei preoții în anii 1916—1919 cu datele personale și fotografiile tuturor preoților români (ortodocși și uniți) cari au fost internați, intermițați, osândiți etc. Cartea apare în luna viitoare, format mare, circa 15 coale de tipar și costă 60 lei. După ce astăzi tiparul e scump, se va tipări numai în număr restrâns de exemplare, și de aceea te rog să-mi comunic cel mult până la 15 Februar a. c. câte exemplare dorești să comanzi trimițând totodată și prețul lor ca să mă știu orienta. Având în vedere importanța istorică a acestei lucrări pentru prestigiul preoției ar fi de dorit să nu lipsească din casa nici unui preot, nici din bibliotecile parohiale și școlare. Cu înțelegere stimă: *Dr. Seb. Stanca*, ascs. consist. Cluj Str. I. Maniu 36.

Poșta redacției

«Vollan», Volla. Binevoii a vă adresa administrației, trimițându-i taxa de tipărire.

Nr. 177/1925

(10) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III. Hurez, tractul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs, înscrise conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesic în termenul fixat și, după prealabilă în cunoștință a oficiului protopopesic, se vor prezenta în parohie în vre-o Duminică sau sărbătoare pentru a cânta, ori a servi și predica.

Hurez, la 17 Ianuar 1925.

Oficiul protopopesic ortodox român, în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 171/1925

(8) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a din Corbi, protopopiatul ortodox român al Avrigului, se publică a patra oară concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă cererile concursuale înscrise conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiterial în Avrig, (poșta Avrig, județul Sibiu) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 29 Ianuar 1925.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea,
protopop.

Nr. 44/1925

(8) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Acliu, protopresbiteratul Săliște, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat cu adusele de scumpe etc., conform pregătirii și anilor de serviciu.
2. Cele fasonate în coala B.
3. Folosirea cimitirului bisericii și a grădinei pe care e proiectată clădirea bisericii nouă.
4. Câte una ferdela de cucuruz de fiecare casă.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesic în termenul legal și, după prealabilă în cunoștință a oficiului protopopesic, se vor prezenta în parohie în vre-o Duminică sau sărbătoare spre a se face cunoștință poporului.

Săliște, la 21 Ianuar 1925.

Oficiul protopopesic al Săliștei în înțelegere cu comitetul parohial ort. român din Acliu.

Dr. Dumitru Borela,
protopresbiter.

Nr. 158/1925

(6) 3—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Sâmbăta de sus apuseană, din tractul protopresbiterial Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt, pe lângă stola obișnuită și stabilită prin coala B., pentru întregirea dela stat, 5 jug. sesie parohială.

Cei cari doresc a concura la acest post să-și înainteze actele la subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul prescripș, și să se prezinte în parohie spre a lua contact cu poporul.

Făgăraș, la 8 Ianuar 1925.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial resp.

Nicolae Borzea
prot.

Nr. 441

(1) 3—3

Concurs

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român pentru întregirea postului de paroh în următoarele parohii vacante din tractul Devii:

1. Vărmaga, pe lângă emolumentele: casă parohială corespunzătoare, birul preoțesc câte o ferdela de 30 litri cucuruz de fiecare familie (100 familii), sesie în perspectivă și stolele uzitate.
2. Certeșul de sus, cu casă parohială și 3 jug. sesie, birul preoțesc și stolele îndatinate.
3. Măgura cu filia Toplița, 7 jug. sesie, bir preoțesc și stola uzitată.
4. Noșag, 7 jug. sesie, birul și stolele uzitate.
5. Valicoara 7 jug., birul și stolele norm.
6. Săliștoara cu filia Stoeneasa, venitele din coala B.

Cererile de concurs se vor aşterne oficiului protopopesic al Devii.

Deva, la 20 Decembrie 1924

Oficiul protopopesic Deva.

Dr. Ioan Dobrea,
protopop.

Nr. 639/1924

(2) 3—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Apoldul-de-sus, tractul Miercurea, se publică al 3-lea concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Emolumentele: fasonile din coala B. și 9 jug. porție canonică și 8 stângini lemne de foc.

Reflectanții să-și înainteze cererile de concurs înscrise în regulă la oficiul protopopesic al Miercurei în termenul indicat, pe lângă observarea dispozițiilor regulamentare, având a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Miercurea, 9 Ianuar 1925.

Oficiul protopopesic ortodox român:

Avr. S. Pecurariu,
protopop.